

Plan for fiskepleje i **Simested Å**

Plan nr. 106-2024

Distrikt 22, vandsystem 04

Datablad

Faglig rapport nr. 106 fra DTU Aqua, Institut for Akvatiske Ressourcer, Sektion for Ferskvandsfiskeri og -økologi.

Titel: Plan for fiskepleje i Simested Å

Forfatter: Hans-Jørn Aggerholm Christensen

Udgiver: DTU Aqua, Institut for Akvatiske Ressourcer, Sektion for Ferskvandsfiskeri og -økologi

Udgivelsesår: 2024

ISSN: 1396-4739

Forsidefoto: En ½ år gammel ørred (*Salmo trutta*). Ørreden anvendes som indikator for miljøtilstanden i vandløb, hvor ørreder gyder. Fotograf: Bernt René Voss Grimm.

Trykkeri: Rapporten er trykt af Step Print Power. Kortet er trykt af Damgaard-Jensen A/S.

Bedes citeret: Hans-Jørn Aggerholm Christensen, 2024. Plan for fiskepleje i Simested Å. Faglig rapport fra DTU Aqua, Institut for Akvatiske Ressourcer, Sektion for Ferskvandsfiskeri og -økologi, nr. 106.

Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse.

Internetversion: Rapporten og tilhørende kort er tilgængelig i elektronisk format (pdf) på www.fiskepleje.dk/planer-for-fiskepleje

Plan for fiskepleje i Simested Å

Af Hans-Jørn Aggerholm Christensen

Plan nr. 106

Distrikt 22, vandssystem 04

Indhold

1. Indledning	4
Formål	4
Anvendte metoder	5
Resultater	6
Forslag til forbedring af de fysiske forhold	10
Passageforhold	10
Vandløbsvedligeholdelse	10
Tilgroning	11
Gydegrus og skjulesten	11
Sandvandring	12
Fremtidig revidering af Plan for Fiskepleje	12
2. Beskrivelse af de enkelte vandløb/stationer	13
Simested Å	13
Rørbæk	15
Torsdals Bæk	15
Tilløb til Torsdals Bæk	17
Simested Bæk/Hverrestrup Bæk	17
Ålestrup Bæk	17
Kalbæk	18
Stensbæk	18
Skinderup Bæk	18
Borup Bæk	19
Døstrup Bæk	19
Skørbæk	20
Skærdal Bæk	21
Hannerup Bæk	22
Snæbum Bæk	22
Hvam Bæk	22
Tilløb til Simested Å ved Frydenlund	23
Vestergård Bæk	23
Bilag 1. Oversigt over biotopsbedømmelse, befisket areal, fiskearter registreret og bestandstætheden af ørred på befiskede stationerne.	
Bilag 2. "Ørredindeks" (DFVØ) til bedømmelse af fiskebestanden.	
Bilag 3. Oversigtskort, som viser stationslokaliteter og -numre for det undersøgte vandområde. Kortet viser, hvor der er undersøgelses- og evt. udsætningsstationer. Bliver der anbefalet udsætning på en station, vil denne være vist med et symbol, som angiver hvilken aldersgruppe af ørred, der anbefales udsat.	

1. Indledning

Denne plan for fiskepleje er udarbejdet på baggrund af undersøgelser over den fiskebiologiske tilstand i Simested Å vandsystemet. Undersøgelsen er foretaget i perioden fra den 4.-14. september 2023 af DTU Aqua, Institut for Akvatiske Ressourcer, Sektion for Ferskvandsfiskeri og -økologi, kaldet DTU Aqua i resten af denne rapport.

Aalestrup Lystfiskerforening, Viborg Lystfiskerforening og lodsejere har assisteret med feltarbejdet og været behjælpelige med oplysninger om vandløbsrestaurering og passageforhold.

Denne plan for fiskepleje i Simested Å er en revision af den tidligere plan for fiskepleje udgivet i 2015. Planen er udarbejdet som led i de aktiviteter, der sker i forbindelse med den generelle fiskepleje, herunder restaurering af vandløb ved udlægning af gydegrus m.m.

Formål

Plan for fiskepleje giver en aktuel status for vandløbenes habitatkvalitet og fiskebestand, herunder hvor godt vandløbene virker som gyde- og opvækstområde for ørred. Denne viden kan bruges i det lokale arbejde med at forbedre miljøtilstanden i vandløbene. Mangel på ørredyngel kan f.eks. skyldes mangel på gydegrus, forurening, tilsanding af gydebanker, hårdhændet vedligeholdelse eller mangel på gydefisk grundet passageproblemer ved spærringer i vandsystemet. Der gives i rapporten anbefalinger til indsatser, der kan forbedre fiskebestanden.

Det vurderes under arbejdet om der er et udsætningsbehov. Formålet med evt. udsætninger er at øge vandløbenes produktion af ørred, således at vandløbsstrækninger, hvor den naturlige reproduktion af den ene eller anden årsag ikke fungerer, alligevel kan fungere som opvækstområde. Udsætninger af yngel, ½-års og 1-års har til hensigt at opfylde dette formål.

Mundingsudsætning af ørredsmolt har til formål at forbedre bestanden af havørred, primært i havet. Størrelsen af mundingsudsætningen er fastlagt således, at vandløbets samlede produktion af vilde og udsatte smolt ikke overstiger det antal smolt, som DTU Aqua vurderer, at vandløbet kan producere under optimale forhold. Det vil sige med fri passage, god vandkvalitet og med varierede fysiske forhold i hele vandløbssystemet.

Miljøstyrelsen har det formelle ansvar for at overvåge og beskrive vandmiljøets tilstand. Styrelsens vandområdeplaner for perioden 2021-2027 indeholder krav om gode, naturlige fiskebestande i en del vandløb samt en beskrivelse af de problemer, der skal løses. Kommunerne er vandløbsmyndighed og skal sikre, at problemerne bliver løst. DTU Aquas opgørelse af fiskebestandens antal og sammensætning i de enkelte vandløb samt beskrivelsen af de problemer, der forhindrer etablering af naturlige bestande, kan anvendes i dette arbejde. Det skal dog fremhæves, at DTU Aqua ikke nødvendigvis kender alle lokale problemer i vandløbene.

NOVANA-programmet er det nationale overvågningsprogram for natur og vandmiljø og bliver gennemført af Miljøstyrelsen. NOVANA har et større antal stationer fordelt i hele landet og omfatter fysisk-kemiske og biologiske undersøgelser, herunder også fiskebestanden. Udsætning af fisk kan vanskeliggøre fortolkningen af de indsamlede resultater. Derfor er NOVANA-stationerne indarbejdet i denne plan, således at der ikke bliver anvist udsætninger af ørred i et område fra 2 km opstrøms og 1 km nedstrøms NOVANA stationer.

Anvendte metoder

Plan for fiskepleje udarbejdes ved feltundersøgelser på udvalgte stationer fordelt i hele vandsystemet (se positioner og kort med placering af stationer i bilag 1 og 3). Feltundersøgelserne på de besøgte stationer består af en biotop-bedømmelse, som på en stor del af stationerne suppleres med en elektrofiskning, hvor alle fangne fiskearter bliver registreret.

DTU Aqua foretager undersøgelserne i efteråret, hvor ørredyngel er ca. ½ år gamle. Der bliver ikke udsat yngel i det år, hvor DTU Aqua undersøger vandløbene. Forekomsten af ½-års ørreder ved feltundersøgelserne stammer således udelukkende fra naturlig gydning i vandløbet.

Bestandstætheden af ørred er beregnet ud fra resultaterne ved elektrofiskeri. Til bestandsberegning anvendes udtyndingsmetoden, som forudsætter minimum 2 befiskninger over samme strækning. På stationer hvor der bliver fanget 10 eller færre ørreder pr. 50 m vandløbsstrækning, er der kun fisket 1 gang. I disse tilfælde er bestandstætheden beregnet ud fra den gennemsnitlige fangsteffektivitet i vandsystemet.

Ved vurdering af den økologiske tilstand efter ørredindekset anvendes bestandstætheden pr. 100 m² (for vandløb <2 m brede) og pr. løbende 100 m vandløb (for vandløb med bredde på mindst 2 meter). Både den beregnede bestandstætheden pr. 100 m² og pr. løbende 100 m vandløb fremgår af bilag 1. Den beregningsmetode, der anvendes efter ørredindekset på den enkelte station i forhold til vandløbets bredde, er fremhævet med fed. Bestandstæthed kan også findes på det elektroniske kort, ørredkortet, fra DTU Aqua, som kan findes her: kort.fiskepleje.dk.

Biotopsbedømmelsen er en vurdering af vandløbets egnethed som ørredvand og er vurderet efter en skala fra 0-5, hvor 5 er bedst (tabel 1). Denne skala anvendes til beregning af, hvor mange ørreder, der evt. kan udsættes i vandløb med dårlige bestande. Princippet er, at der kun udsættes det antal ørreder, der er skjul til, idet ørreden er territoriehævdende. Hvis der udsættes flere ørreder, end der er skjul til, vil en del af ørrederne dø.

Tabel 1. Sammenhæng mellem biotopsbedømmelse og de fysiske forhold i vandløbet. Ørredbestanden kan ofte forbedres væsentligt, hvis vandløb med biotopsbedømmelser under 4 bliver restaureret.

Biotops-bedømmelse	Beskrivelse af de vigtigste forhold i bedømmelsen
5	Slynget strækning med friskstrømmende vand over grusbund og sten, vandplanter og udhængende bredvegetation, dvs. et fysisk varieret vandløb
4	Overgangszone
3	Delstrækninger med gode fysiske forhold men med mindre variation end ovenstående, oftest pga. sand og menneskelig påvirkning
2	Overgangszone
1	Kedelig vandløbsstrækning, typisk med sandbund og uden nævneværdige skjul for Ørred
0	Vandløbsstrækning der vurderes som uegnet som levested for ørred

Note: Til biotopsbedømmelsen er der altid knyttet en størrelsesgruppe (yngel, ½-års, 1-års eller "store"), idet der er væsentlige forskelle i de krav, som de forskellige aldersgrupper stiller til deres levested, herunder er især vanddybden afgørende. Yngel kræver lavt vand.

Hvis den naturlige ørredbestand i et ørredvandløb er væsentlig mindre end forventet, kan bestanden ofte øges ved gydning. Det kan f.eks. kræve, at gydemulighederne forbedres eller der skabes flere skjul, fri passage etc. Derfor anbefales det ofte at restaurere, som beskrevet i Miljøstyrelsens vandområdeplaner, frem for at udsætte fisk.

Hvis der skal udsættes ørreder, bør der kun udsættes det antal, der er plads til på strækningen ud fra de nuværende antal skjul. Naturforholdene på lokaliteten, herunder bundens beskaffenhed og antallet af naturlige skjul er afgørende i denne forbindelse. Derfor er bedømmelsen af udsætningsbehovet for ørred samt den anviste mængde og fiskenes alder vurderet konkret for den enkelte lokalitet.

Udsætningsmængderne er beregnet med udgangspunkt i den naturlige produktion fundet ved undersøgelsen og de bestandstætheder, der kræves for målopfyldelse i forhold til ørredindekset DFFVØ (Tabel 2, se særskilt afsnit om DFFVØ i bilag 2).

Tabel 2. Sammenhæng mellem biotopskarakter og den forventede naturlige tæthed af ørred. Tallene er "konservative" forstået på den måde, at naturlige tætheder godt kan være højere. Der er taget udgangspunkt i DFFVØ-grænseværdierne vedrørende god økologisk tilstand for ½-års ørreder, som er markeret med en *.

Vandløb under to meters bredde Antal ørreder pr. 100 m ²					Vandløb, der er mindst to meter brede Antal ørreder pr. 100 m				
Biotopskarakter	Yngel	½-års	1-års	Store	Biotopskarakter	Yngel	½-års	1-års	Store
5	300	80*	30	10	5	600	150*	60	20
4	240	60	24	8	4	480	120	48	16
3	180	45	18	6	3	360	90	36	12
2	120	30	12	4	2	240	60	24	8
1	60	15	6	2	1	120	30	12	4

Hvis den beregnede bestand i et gydevandløb er dårligere end kravet for god økologisk tilstand, vil det være relevant med en vurdering af, hvordan man evt. kan forbedre vandløbets tilstand.

Mangel på yngel kan som tidligere nævnt f.eks. skyldes mangel på gydefisk pga. spærringer i vandsystemet, forurening, mangel på gydegrus, tilsanding af gydebanker eller hårdhændet vedligeholdelse.

Resultater

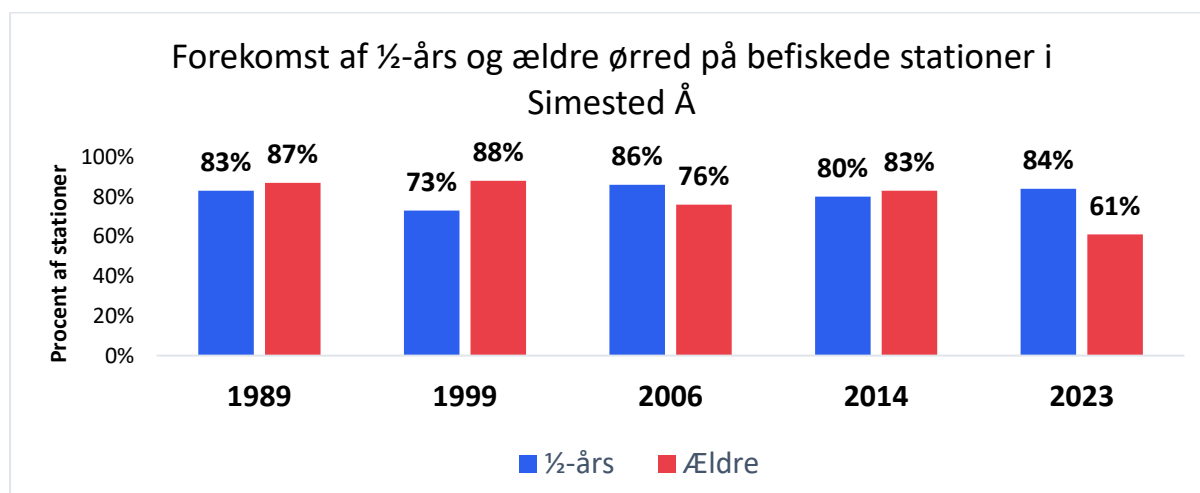
Simsted Å adskiller sig fra de fleste andre danske vandløb ved at have en stor produktion af ørred-yngel i hovedløbet. Dette hænger sammen med at der er særdeles fine gyde og opvækstforhold på de mange lavvandede stryg ned gennem hovedløbet. Der udsættes ikke længere ørred i Simsted Å systemet, hvilket betyder at alle ørreder stammer fra åens naturlige produktion.

Undersøgelsen har i 2023 omfattet i alt 52 stationer. Der er foretaget habitatvurdering ved besigtigelse på 14 stationer, og fiskebestanden er undersøgt ved elfiskeri på de resterende 38 stationer.

Figurerne i resultatafsnittet giver et overblik over ørredbestandens udvikling i Simsted Å systemet ved sammenstilling af følgende resultater:

1. Ørredbestandens udbredelse i vandsystemet angives ved en opgørelse af, hvor stor en andel af de befiskede stationer, der holder ørred.
2. Tætheden af ørred angives både ved en opgørelse af mediantætheden og den gennemsnitlige tæthed af ørred pr. 100 m² for alle befiskede stationer med biotopskarakter 1-5.

I figur 1 og tabel 3 er resultaterne fra denne og tidligere bestandsanalyser samlet for at give et overblik over udviklingen i ørredbestandens udbredelse i Simested Å systemet i perioden fra 1989 til 2023.

Figur 1. Udvikling i den %-vise andel af befiskede stationer med fangst af ½-års ørred og ældre ørred. I opgørelsen indgår befiskede stationer med biotopskarakter 1-5.

Tabel 3. Antal befiskede stationer de enkelte år og antallet af de befiskede stationer med fangst af hhv. ½-års og ældre ørred. %-andelen af de befiskede stationer med fangst af ½-års ørred og ældre ørred er angivet i parentes. I oversigten indgår befiskede stationer med biotopskarakter 1-5.

År	Antal befiskede stationer	Stationer med ½-års	Stationer med ældre
1989	30	25 (83%)	26 (87%)
1999	26	19 (73%)	23 (88%)
2006	29	25 (86%)	22 (76%)
2014	35	28 (80%)	29 (83%)
2023	38	32 (84%)	23 (61%)

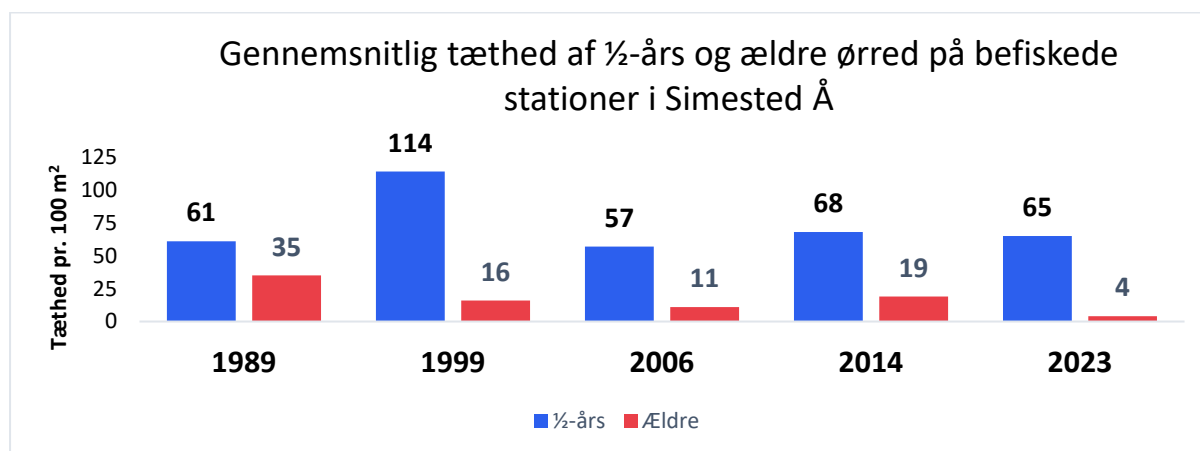
Det fremgår af figur 1 og tabel 3, at andelen af befiskede stationer med ½-års ørred (naturlig yngel) ligger på samme niveau som i de tidligere undersøgelser. Der er i 2023 fundet ½-års ørred på 32 (84%) af de befiskede stationer.

Andelen af stationer med ældre ørred har i de tidligere undersøgelser ligget på et stabilt niveau (76-88%), men er i denne undersøgelse markant mindre og er nu på det laveste niveau siden den første undersøgelse i 1989. Der er i 2023 fundet ældre ørred på 23 (61%) af de befiskede stationer.

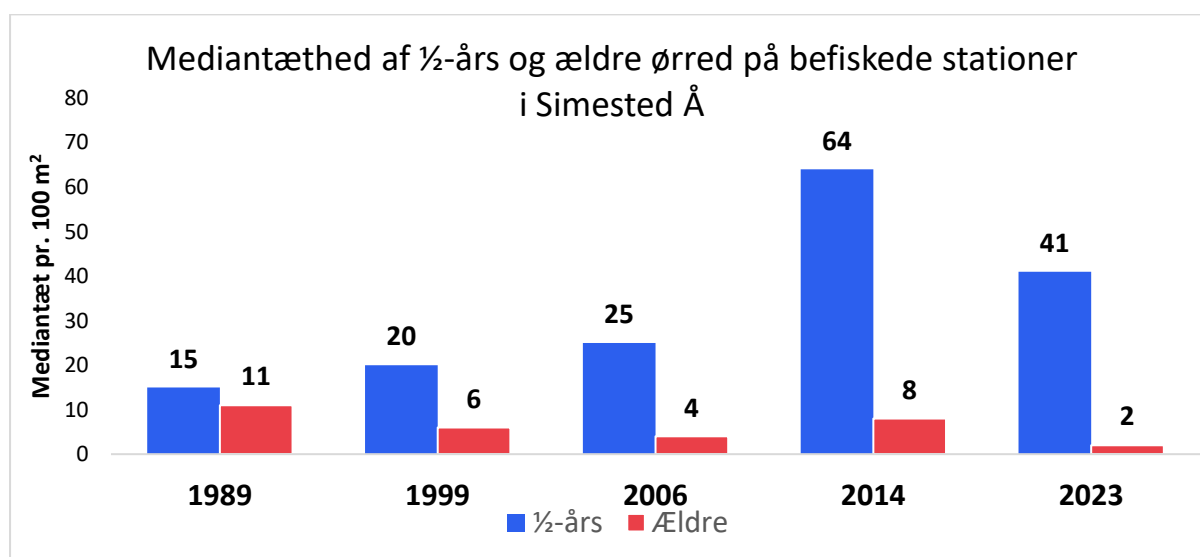
Figur 2 og figur 3 viser ørredbestandens udvikling angivet i henholdsvis mediantæthed og gennemsnitlig tæthed pr. 100 m². Den gennemsnitlige tæthed af ½-års ørred har ligget på et stabilt niveau på 57-68 stk. pr. 100 m² i alle undersøgelser, bortset fra i 1999, hvor der blev fundet 114 stk. pr. 100 m². Den gennemsnitlige tæthed af ½-års ørred (naturlig yngel) er i denne undersøgelse 65 stk. pr. 100 m².

Mediantætheden af ½-års ørred har været støt stigende gennem de tidligere undersøgelser, men er faldet fra 64 stk. pr. 100 m² i 2014 til 41 stk. pr. 100 m² i 2023.

Den gennemsnitlige tæthed af ældre ørred er faldet fra 19 stk. pr. 100 m² i 2014 til 4 stk. pr. 100 m² i 2023. Mediantætheden for ældre ørred er i samme periode faldet fra 8 stk. pr. 100 m² til 2 stk. pr. 100 m².

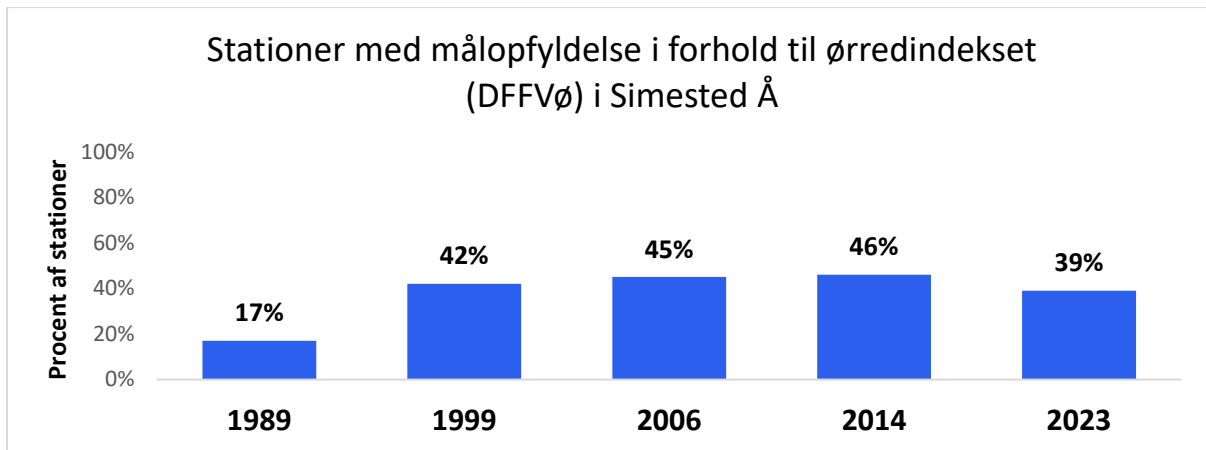

Figur 2. Udvikling i den gennemsnitlige tæthed af ½-års ørred og ældre ørred på de befiskede stationer med biotopskarakter 1-5. Tætheden er målt som antal ørred pr. 100 m² vandløbsbund. Tætheden pr. løbende 100 meter fremgår i bilag 1.

Figur 3. Udvikling i mediantæthed af ½-års ørred og ældre ørred på de befiskede stationer med biotopskarakter 1-5. Tætheden er målt som antal ørred pr. 100 m² vandløbsbund. Tætheden pr. løbende 100 meter fremgår i bilag 1.

I forhold til Ørredindekset (DFFVØ) opfylder 39% af de befiskede stationer i Simsted Å systemet kravet om god eller høj økologisk tilstand (15 ud af 38 stationer), dvs., at målopfyldelsen efter ørredindekset (DFFVØ) er på et lidt lavere niveau i 2023 end i de sidste tre undersøgelser (42-46%), hvor der var målopfyldelse på 42-46% af de befiskede stationer (figur 4).

Figur 4. Udvikling i den %-vise andel af befiskede stationer med målopfyldelse efter ørredindekset (DFFVø). I opgørelsen indgår befiskede stationer med biotop-karakter 1-5.

Der er fundet markant fremgang i den naturlige forekomst af ½-års ørred på følgende stationer i Simsted Å-systemet:

- Simsted Å (station 2+5)
- Rørbæk (station 19)
- Torsdals Bæk (station 21+22)
- Simsted Bæk (station 26)
- Skinderup Bæk (station 30)
- Hvam Bæk (station 44+45).

Tilsvarende har der været markant nedgang i tætheden af ½-års ørred på følgende stationer:

- Simsted Å (station 1+6+13+16)
- Torsdals Bæk (station 23+24)
- Kalbæk (station 28)
- Borup Bæk (station 31)
- Døstrup Bæk (station 36)
- Skørbæk (station 40a)
- Hannerup Bæk (station 42).

I modsætning til gennemgangen af vandsystemet i 2014 er der ved denne undersøgelse registreret naturligt forekommende ½-års ørred på følgende stationer:

- Torsdals Bæk (station 21+22).

Ved denne undersøgelse blev der i modsætning til 2014 ikke fundet ½-års ørred på følgende station:

- Skørbæk (station 40a).

Det samlede smoltudtræk fra vandløbets naturlige produktion er i 2023 beregnet til 27.447 stk.

Den estimerede produktion af vilde smolt er på niveau med undersøgelsen fra 2014.

Undersøgelsen i 2023 har vist det højeste antal stationer med forekomst af naturligt produceret ørredyngel i undersøgelsesperioden. Dette er et resultat af et målrettet arbejde med habitatforbedringer og genopretning af fri passage i store dele af vandløbssystemet. På den baggrund vurderes det derfor fortsat, at der ikke er et udsætningsbehov i Simsted Å-systemet. Det forventes desuden, at planlagte

restaerings- og passageprojekter i de kommende år yderligere vil forbedre vandløbssystemets naturlige ørredbestand.

Forslag til forbedring af de fysiske forhold

En nærmere beskrivelse af observerede problemer med passageforhold, vandløbsvedligeholdelse, tilgroning, mangel på gydegrus og skjulesten, sandvandring og forurening kan findes under beskrivelsen af de enkelte vandløb.

Passageforhold

Med henblik på at opnå en så stor naturlig selvreproducerende fiskebestand som muligt er det nødvendigt at give vandrefisken fri op- og nedstrøms passage i vandløbene. Dette kan man bl.a. opnå ved at frilægge rørlagte strækninger, så der bliver skabt fri passage for ørreder m.m. til opstrøms liggende gydeområder. Dårlige passageforhold ved vejunderføringer kan udbedres ved udlægning af sten og gydemateriale.

I denne undersøgelse blev der observeret spærringer i form af opstemninger eller rørlægninger i:

- Simsted Å: 100 m. rørlægning ved Nysumbanen
- Simsted Å (station 1): Stemmeværk ved Kistvad Dambrug
- Simsted Å: Fisketrappe ved Volstrup Dambrug
- Simsted Å (station 4): Fisketrappe ved Stenildbro Dambrug
- Torsdal Bæk: Længere rørlægning opstrøms Gammel Tværvej
- Torsdal (station 22): Rørlægning ved skovsti nedstrøms Løgstørvej
- Tilløb til Torsdal Bæk (station 24a): Flere længere rørlægninger i den øverste del af bækken
- Ålestrup Bæk (station 27): Frit fald fra rørunderføring under Borgergade
- Skinderup Bæk: Gennemløb af dam opstrøms Skinderup Mølle
- Borup Bæk (station 31): Opstemning ved dam ved Borup Vandmølle
- Skørbæk (station 38): Rørlægning
- Skørbæk (station 39): Gennemløb af damme
- Skørbæk (station 40): Opstemning ved Volstrup Dambrug
- Hannerup Bæk (station 42): Gennemløb af damme opstrøms Hannerup Skovvej/Snæbumvej
- Hvam Bæk (station 44a): Sunken brøndrør ved overkørsel
- Hvam Bæk (station 45): 2 brøndringe i bækken ved Bækgårdsvej.

Vandløbsvedligeholdelse

Omkring grødeskæring i vandløb er det vigtigt at slå fast, at grødeskæring i enhver form alene sker for at forbedre vandløbenes naturgivne evne til at bortlede vand fra arealerne omkring vandløbene.

I vandløbene indebærer grødeskæring en negativ påvirkning af planter, smådyr, fisk og de fysiske forhold. Miljøvenlig grødeskæring søger at mindske de negative påvirkninger. Det vil således kunne gavne smådyr, vandplanter og fisk, at der praktiseres miljøvenlig grødeskæring, indtil vandløbene viser tegn på at kunne tåle ophør af grødeskæring.

Momentant ophør af grødeskæring i stærkt regulerede og hårdt vedligeholdte vandløb kan være problematisk, idet ophør kan være forbundet med tilgroning og aflejringer og dermed tab af vandløbskvalitet generelt og fiskevandskvalitet specielt. Grødeskæringen bør i alle vandløb udføres, sådan at der efterlades grøde på bunden af vandløbene til at give strømlæ, skjul og levesteder og at der langs bredderne efterlades bræmmer af kantvegetation til gavn for især de små fisk. Betydningen af bredzonens bræmmer af delvis vanddækket kantvegetation for små individer af ørred kan således

ikke pointeres stærkt nok. Og netop disse bræmmer er ofte fraværende eller dårligt udviklet i små, dybt nedskårne vandløb med stejle brinker og skygge fra høj brinkvegetation.

Det er et grundlæggende problem, at stort set alle små vandløb er reguleret/kanaliseret, og at de ofte er dybt nedskåret under terræn.

I mange små vandløb er det ikke muligt at opfylde miljømålene alene gennem miljøvenlig grødeskæring. Ofte vil en egentlig restaurering af den fysiske vandløbskvalitet være nødvendig, eksempelvis i form af udlægning af grus og sten.

Der blev konstateret hårdhændet vedligeholdelse på vandløbsstrækninger i:

- Simested Bæk (station 25)
- Snæbum Bæk (station 43).

Tilgroning

Ved vandløb der har tendens til tilgroning med vandplanter, vil vandstanden typisk øges og strømhastigheden falde. Her kan skyggeeffekten fra træbeplantninger langs bredden eller en mere regelmæssig skånsom vedligeholdelse være med til at begrænse væksten af grøde.

Der blev fundet kraftigt tilgroede vandløbsstrækninger i:

- Torsdal Bæk (station 21)
- Tilløb til Torsdal Bæk (ned til 500 m før udløb i Torsdal Bæk)
- Simested Bæk (station 26)
- Ålestrup Bæk (station 27)
- Skinderup Bæk (station 30)
- Skørbæk (station 39)
- Snæbum Bæk (station 43)
- Tilløb til Simested Å ved Frydenlund (station 45a).

Gydegrus og skjulesten

Udlægning af gydegrus kan være relevant på strækninger, hvor de rette forhold så som et passende fald på vandløbsbunden, en passende vandhastighed og en god vandkvalitet er til stede. I forbindelse med etablering af gydebanker kan det være nødvendigt at etablere sandfang, der bør placeres umiddelbart opstrøms gydebankerne. Ud over på denne måde at skabe flere egnede gydepladser er det ligeledes vigtigt at skabe en større fysisk variation i vandløbene. Dette kan gøres ved udlægning af større sten, indsnævring af vandløbet for at skabe strømrender samt genslyngning af regulerede vandløbsstrækninger. Disse tiltag vil resultere i flere skjul, standpladser og dermed øge den fysiske variation for både fisk og anden vandløbsfauna.

DTU Aqua har udarbejdet en vejledning i etablering af gydestryg, som anbefales af Miljøstyrelsen og kan downloades fra fiskepleje.dk/Vandloeb/restaurering/gydegrus

I følgende vandløb er der observeret mangel på skjulesten og gydemateriale:

- Simested Å (station 4)
- Torsdal Bæk (station 22)
- Simested Bæk (station 25)
- Kalbæk (station 28)

- Skinderup Bæk (station 29a+30)
- Borup Bæk (station 31)
- Døstrup Bæk (station 34+35+35a+36)
- Hannerup Bæk (station 42)
- Hvam Bæk (station 44)
- Tilløb til Simested Å ved Frydenlund (station 45a).

Sandvandring

Et stort problem i mange vandløb er tilsanding af gyde- og opvækstområder. For at reducere sandvandringen kan det være nødvendigt at etablere sandfang eller genslynge udrettede vandløbsstrækninger, hvilket nedsætter strømhastigheden og dermed erosionen af brinkerne. En medvirkende faktor til øget sandtransport kan være husdyr, der nedtræder brinkerne pga. manglende indhegning af afgræsningsarealer. Etableres der sandfang er det vigtigt, at dimensionen er rigtig, så sandet altid kan afleje sig i sandfanget uanset vandføringen, og at der løbende er kontrol med behov for tømning.

I følgende vandløb er der observeret sandvandring:

- Simested Å (station 1+3+4+5+16)
- Rørbæk (station 19+20)
- Torsdal Bæk (station 22+23)
- Simested Bæk (station 25)
- Kalbæk (station 28)
- Skinderup Bæk (station 30)
- Borup Bæk (station 31)
- Døstrup Bæk (station 34+35+36)
- Skærdal Bæk (station 41)
- Hvam Bæk (station 44+44a+45).

Fremtidig revidering af Plan for Fiskepleje

På grund af de ændringer, der sker i vandløbene med hensyn til passageforbedringer, vedligeholdelse, restaurering og forureningstilstand, bør resultaterne af planens virkning kontrolleres efter ca. 9-10 år af DTU Aqua.

Øvrige planer for fiskepleje i distrikt 28

- Plan for fiskepleje i tilløb til Lovns Bredning og Hjarbæk Fjord. Distrikt 19 - vandsystem 17, distrikt 22 – vandsystem 1-3 & 6-10, 2017.
- Plan for fiskepleje i Skals Å. Distrikt 22 – vandsystem 05, 2021.

DTU Aquas planer for fiskepleje m.m. kan findes på fiskepleje.dk/planer-for-fiskepleje

2. Beskrivelse af de enkelte vandløb/stationer

Der er i forbindelse med revidering af Plan for fiskepleje i Simested Å lavet en habitatvurdering for hver af de undersøgte stationer. Nedenfor beskrives de fysiske forhold for de undersøgte stationer i detaljer. Stationsnumrene henviser til bilag 1, hvor der for alle stationer er en samlet oversigt over resultater fra elfiskeriet og biotopskarakter samt GPS-position for de undersøgte stationer. Stationsnumrene henviser ligeledes til oversigtskort vedlagt som bilag 4, hvor alle undersøgte stationer er indtegnet. En oversigt over evt. anbefalet udsætning fremgår af bilag 3.

Simested Å

Simested Å udspringer sydøst for byen Ravnkilde og har udløb i Hjarbæk Fjord lidt nord for Skals. Den samlede længde af hovedløbet er ca. 55,8 km. Den øverste del af Simested Å har et reguleret forløb ned til den 100 m. lange rørlægning ved Nysumbanen. Strækningen opstrøms rørlægningen er ikke besigtiget.

Længde: ca. 2,1 km

Station 1-2

Gennemsnitsbredde: 3,2 m. Dybde: 20-50 cm. Længde: ca. 6,5 km

Opstrøms Kistvad Bro (station 1) får åen et mere bugtet forløb med vekslende bundforhold og fint fald. Der er varierende dybde og egnet gydebund samt skjul ved store vandranunkler, vandstjerner og nedhængende bredvegetation. Lidt nedstrøms ligger Kistvad Dambrug, der ikke længere er i drift. Opstemningen nederst på dambrugsstrækningen er ikke fjernet og spærrer fortsat for adgang til den øverste del af Simested Å. Der blev fundet en del ældre ørred, men færre yngel sammenlignet med undersøgelsen i 2014. Tætheden af yngel svarer til ringe økologisk tilstand. De fundne ørreder må stamme fra gydende bækørreder. God økologisk tilstand vil kræve, at havørred også får adgang til strækningen.

I engen bag betonværket ved Kærgård er der god strøm og fine fysiske forhold. Der er gydebund i strømrønder og mange skjul i tæt grøde og underskårne brinker. Fiskebestanden er undersøgt nedstrøms den gamle markbro (station 2) og her blev der fundet ørredyngel i tætheder svarende til moderat økologisk tilstand, hvilket er en forbedring i forhold til sidste undersøgelse i 2014, hvor der kun blev fundet enkelte yngel. Der er dog fundet færre ældre ørred ved denne gennemgang.

Station 3

Gennemsnitsbredde: 4,5 m. Dybde: 50-90 cm. Længde: ca. 3,0 km

Det videre forløb ned forbi Nordjyske Motorvej og Rosbjergvej har langt overvejende sandet bund og mangel på gydeområder. Åen er opstemmet ved Volstrup Dambrug, hvor passage skal ske gennem en fisketrappe.

Ved station 3, for enden af markvejen bag Præstevej 2, har åen et bugtet forløb med jævne strømforhold og stor dybde. Grus forekommer kun spredt, og der er en del sandvandring. De fysiske forhold gør, at strækningen især er egnet for ældre ørred.

I lighed med sidste gennemgang er der fundet enkelte ørredyngel i tætheder svarende til dårlig økologisk tilstand.

Station 4-5

Gennemsnitsbredde: 6,5 m. Dybde: 20-80 cm. Længde: ca. 3,3 km

Strækningen ned mod Stenild Bro på Løgstørvej har et naturligt slynget forløb med stor fysisk variation. Der er stræk med frisk strøm og fine gydestryg og dybere partier med mindre fald. Der er en del aflejret sand i gydegruset, og der kunne foretages supplerende udlægning af gydegrus på stræk med passende fald. Der blev fundet ørredyngel svarende til høj økologisk tilstand på stryget opstrøms Løgstørvej (station 4).

Nedstrøms Løgstørvej er Simested Å opstemmet ved vandindtaget til Stenildbro Dambrug. Passage skal her ske gennem en bassintrappe med meget høj strømhastighed. På undersøgelsestidspunktet var der ingen afgitring ved vandindtaget til fødekanalen.

Det bugtede forløb fortsætter ned forbi Stiagergård. Åen har også her rigtig gode fysiske forhold med vekslende dybde og varierende strømforhold. Der er flere gydestryg på strækningen, og der blev elfisket på et af disse opstrøms spangen øst for Stiagergård (station 5). Her blev der fundet betydeligt flere ørredyngel end i 2014 og disse forekommer i de højeste tætheder, som er fundet i denne undersøgelse og opfylder let kravet til høj økologisk tilstand. Der er en del aflejret sand i gydegruset, men tilsyneladende ikke i kritiske mængder. Lignende høje yngeltætheder finder man formodentlig på alle gydestryg i området.

Station 6-7

Gennemsnitsbredde: 5,7 m. Dybde: 15-80 cm. Længde: ca. 4,4 km

Opstrøms Søndermarksvej tager dambruget Hannerup Fiskeri vand ind gennem en fødekanal. Selve Simested Å løber frit forbi dambruget i et slynget forløb uden opstemning. I omløbet (station 6) er der ideelle forhold for ørred med udbredt gydebund, varierende dybde, stort fald og mange fine skjul ved store vandranunkler, vandstjerner og i underskårne brinker. Tætheden af ørredyngel er mindre end ved sidste gennemgang, men opfylder fortsat let kravet til høj økologisk tilstand.

Længere nedstrøms får Simested Å større bredde og et mere reguleret forløb. Åen har lavvandede stræk med brede gydestryg og mellem disse mere sandede partier med større dybde. På strygene er der mange skjul i store vandranunkler, vandstjerner og under nedhængende bredvegetation. På et af strygene ved Dyngen (station 7) blev der fundet ørredyngel i tætheder svarende til høj økologisk tilstand, hvilket viser, at produktionen af ørred er virkelig høj på denne del af åen.

Station 8-10

Gennemsnitsbredde: 7,5 m. Dybde: 80-200 cm. Længde: ca. 9,4 km

Simested Å har et reguleret forløb på strækningen fra Dyngen og ned til Abildvad Bro, hvorefter åen igen får et bugtet forløb videre ned til Gammel Ålborgvej. Strækningen har jævnt fald og langt overvejende sandet bund. De tre stationer på strækningen ved Abildvad Bro (station 8), Boldrupvej (station 9) og Gammel Aalborgvej (station 10) havde ved denne gennemgang for stor dybde til, at der kunne elfiskes ved vadefiskeri. Strækningen er især egnet for større fisk.

Station 11-13

Gennemsnitsbredde: 9,3 m. Dybde: 50-200 cm. Længde: ca. 9,3 km

På hele forløbet fra Aalestrup og ned til Gammel Hvam har Simested Å et flot naturligt bugtet forløb med talrige fine gydestryg. Varierende dybde og strømforhold giver meget gode opvækstforhold for både yngel og ældre ørred.

Der blev elfisket en kort strækning ved markvejsbroen syd for Parkvænget i Aalestrup (station 11) og på stryget ved fiskehytterne (station 12), samt på stryget nedstrøms Egebroen (station 13). Der blev

fundet ørredyngel på alle strygene i tætheder svarende til høj økologisk tilstand. Ved Egebroen er der fundet færre yngel sammenlignet med 2014, men ganske pænt med ældre ørred.

Station 14-15

Gennemsnitsbredde: 7,5 m. Dybde: 80-250 cm. Længde: ca. 9,0 km

Det naturligt bugtede forløb fortsætter videre ned forbi Skinders Bro. Også denne strækning har stor fysisk variation med frisk strøm over lave gydestryg og mere sandede stræk med jævnt fald og større dybde. Stationerne ved Ettrupvej (station 14) og Tingvej (station 15) er ikke elfisket pga. stor vanddybde.

Station 16

Gennemsnitsbredde: 12,5 m. Dybde: 25-200 cm. Længde: ca. 1,0 km

Omkring Skivevej har Simested Å et flot forløb med varierende bredde og dybde. Der er brede gydestryg på strækningen. Der blev elfisket på et af disse opstrøms Skivevej (station 16). Stryget har områder med gydegrus, men virker mere tilsandet end ved sidste gennemgang i 2014, hvor der blev fundet store mængder ørredyngel. Tætheden af ørredyngel er denne gang betydeligt mindre, men opfylder fortsat kravet til høj økologisk tilstand.

Station 17-18

Gennemsnitsbredde: 9,0 m. Dybde: 100-300 cm. Længde: ca. 7,8 km

Den nederste del af Simested Å løber med jævnt fald i store slyngninger ned til udløbet i Hjarbæk Fjord. Bunden er langt overvejende sandet, og dybe sving giver gode standpladser til større fisk. Forekomsten af ørred er ukendt, da vanddybden ved Boruphedevej (station 17) og Løgstørvej (station 18) er for stor til elfiskeri ved vadning i åen.

Rørbæk

Gennemsnitsbredde: 1,1 m. Dybde: 5-20 cm. Længde: ca. 2,7 km

Rørbæk udspringer ved Lille Rørbæk og er rørlagt på det øvre løb. Den åbne del af bækken starter lige nord for Rørbæk og har et reguleret forløb ned til den gamle jernbane og får herefter et bugtet forløb ned til udløbet i Simested Å.

Station 19-20

Ved Skovmosevej i Rørbæk (station 19) løber bækken med klart vand og god strøm. Der er varierende dybde med gode gyde- og opvækstforhold for ørred. Der er skjul ved enkelte sten, nedhængende bredvegetation og grødeøer af mærke.

Det gode fald fortsætter ned forbi Hougaardsvej (station 20), hvor bunden veksler mellem grusede stræk og mere sandede partier.

Der er fundet flere ørredyngel ved Skovmosevej end ved sidste gennemgang, og tætheden opfylder næsten kravet til god økologisk tilstand på begge stationer.

Der er en del sandvandring ved Hougaardsvej, hvor der med fordel kunne etableres et sandfang for at undgå skadelige sandaflejringer i den nederste del af Rørbæk.

Torsdals Bæk

Torsdal Bæk udspringer nordøst for Grynderup og løber sammen med Simested Å lidt nedstrøms Abildvad Dambrug. Hovedparten af vandløbet har et reguleret forløb, men flere stræk er ved at

gendanne et mere naturligt bugtet forløb. Den øverste strækning ned til slutning af den 400 m. lange rørlægning opstrøms Gammel Tværvej i Grynderup er ikke undersøgt.

Længde: ca. 1,6 km

Station 21

Gennemsnitsbredde: 0,8 m. Dybde: 5-20 cm. Længde: ca. 2,4 km

Ved Bratbjergvej i Grynderup (station 21) er de fysiske forhold langt bedre end ved undersøgelse i 2014. Torsdal Bæk er nu en fin lille gydebæk, der løber med god strøm og varierende dybde. Strækningen lidt nedstrøms Bratbjergvej er lysåben og var ganske tilgroet på undersøgelsestidspunktet. Det vil her være gavnligt at opretholde en strømmende, der kan holde gydegruset fri for aflejringer af sand og fint materiale, ligesom der kunne udplantes skyggegivende træer.

Forbedringen af de fysiske forhold har bevirket, at der nu er gydning i Torsdal Bæk ved Grynderup. Der er fundet ørredyngel i tætheder svarende til moderat økologisk tilstand.

Station 22

Gennemsnitsbredde: 2,4 m. Dybde: 5-25 cm. Længde: ca. 1,8 km

På det videre forløb ned mod Løgstørvej i Nørager er der sandet bund og ifølge lokale lystfiskere områder med gydebund. Nedstrøms Løgstørvej (station 22) er Torsdal Bæk overskygget af skov. Der er gode strømforhold og enkelte skjul ved lidt underskårne brinker, træødder og nedfaldne grene. Bunden er overvejende sandet, og grus forekommer på stræk med størst fald. Vandløbet er rørlagt over en 20 m. lang strækning under gangstien, og passageforholdene kunne her forbedres ved at erstatte rørledningen med en gangbro. På strækningen nedstrøms rørlægningen er der udlagt gydebanker siden sidste undersøgelse i 2014, hvilket har skabt bedre fysiske forhold for ørred. Der er dog stor sandvandring og meget aflejret sand i gydegruset. Der kunne etableres sandfang ved Løgstørvej og efterfølgende udlægges gydegrus og etableres flere skjul med sten og dødt ved.

I 2014 blev der ikke fundet ørred på strækningen nedstrøms gangstien, men ved denne gennemgang blev der fundet ørredyngel i tætheder svarende til ringe økologisk tilstand samt flere ældre ørred. Bestanden kunne øges ved at gennemføre de foreslåede tiltag, da vandløbet har en størrelse og potentielle til at kunne producere langt flere ørred end ved den nuværende tilstand.

Station 23-24

Gennemsnitsbredde: 1,7 m. Dybde: 5-45 cm. Længde: ca. 2,5 km

Den nederste del af Torsdal Bæk løber med fint fald og gode fysiske forhold. Der er stor variation i både bredde og dybde og lange stræk med grus og sten giver gode gyde- og opvækstforhold for ørred. Den store fysiske variation giver mange egnede skjul for yngel og ældre fisk.

Strækningen opstrøms ved Torsdal Bro (station 23) har et bugtet forløb med underskårne brinker og mange skjul ved sten og træødder. Stejle brinker skrider her i bækken og giver en del sandvandring.

Ved Abildvad Dambrug (station 24) giver udbredt gydebund og mange fine skjul ved sten og grødeøer af vandranunkel optimale leveforhold for ørred. Der er fundet færre ørredyngel end ved gennemgangen i 2014, men produktionen er fortsat stor, svarende til hhv. god og høj økologisk tilstand. Der er fundet ældre ørred på begge stationer - ved Torsdal Bro endda i pæne tætheder.

Tilløb til Torsdals Bæk

Bækken udspringer øst for Allestrup og løber gennem Nørager Skov inden udløbet i Torsdal Bæk syd for Torsdal Møllegård. Vandløbet er ikke tidligere medtaget i denne undersøgelse. Den øverste del har flere lange rørlagte strækninger samt tilgroede stræk med ringe fysiske forhold.

Længde: ca. 3,9 km

Station 24a

Gennemsnitsbredde: 0,8 m. Dybde: 2-10 cm. Længde: ca. 0,5 km

De bedste fysiske forhold er fundet i den nederste del af bækken syd for Torsdal Møllegård. Her løber bækken overskygget af skov med fine bundforhold bestående af ren gydegrus og større sten.

Fiskebestanden er ukendt pga. yderst ringe vandføring på undersøgelsestidspunktet.

Simested Bæk/Hverrestrup Bæk

Reguleret bæk med udspring ved Bredmose nordøst for Aalestrup og udløb i Simested Å sydvest for Simested by.

Station 25

Gennemsnitsbredde: 0,9 m. Dybde: 5-15 cm. Længde: ca. 2,0 km

Den øverste del af bækken omkring Gl. Aalborgvej (station 25) løber dybt nedgravet under terræn og bærer præg af tidligere hårdhændet vedligeholdelse. Der er betydelig sandvandring, og strækningen har sandet-blød bund. Der er behov for restaurering for at skabe egnede forhold for ørred.

Station 26

Gennemsnitsbredde: 1,0 m. Dybde: 10-25 cm. Længde: ca. 1,1 km

Den nederste strækning ved Simested by var som ved sidste gennemgang stærk tilgroet i dueurt, hvilket giver nedsat strømhastighed og et opstuvet vandspejl og store aflejringer af sand og mudder.

En strækning nedstrøms Boldrupvej (station 26) blev ryddet for dueurt, hvilket genskabte det naturlige gode fald og viste, at der er gydebund i strømrander. De fysiske forhold er rigtig fine, men det er vigtigt at fjerne dueurt flere gange årligt for at opretholde en strømmende og undgå aflejring af sand og mudder. Udplantning af skyggegivende træer kan ligeledes være et hjælpemiddel til at begrænse plantevæksten.

Der er stor fremgang i tætheden af ørredyngel, der nu findes i mængder svarende til høj økologisk tilstand.

Ålestrup Bæk

Gennemsnitsbredde: 1,0 m. Dybde: 5-20 cm. Længde: ca. 0,9 km

Et lille reguleret tilløb med udspring og udløb i Simested Å i den østlige ende af Ålestrup. Vandløbet er i de tidligere undersøgelser kaldt "Afløb fra Bredmose".

Station 27

Strækningen opstrøms Borgergade løber som en sumpet skovbæk med et diffust forløb og beskeden vandføring. Ved afslutningen af rørunderføringen under Borgergade er der et frit fald på ca. 50 cm.

Det videre forløb ned til Simested Å (station 27) var fuldstændig tilgroet på undersøgelsestidspunktet.

Bækken har stort fald på strækningen og kunne formodentlig have en ørredbestand, men dette vil kræve, at der etableres en strømrønde. Vandløbet kan formodentlig sommerudtørre.

Ikke egnet for ørred med de nuværende forhold.

Kalbæk

Kalbæk er et kort lille reguleret tilløb til Simested Å øst for Fjelsø.

Station 28

Gennemsnitsbredde: 1,3 m. Dybde: 5-30 cm. Længde: ca. 0,7 km

Vandløbet er elfisket for enden af Kalbækvej (station 28). Strækningen har gode strømforhold, men er præget af sandvandring og meget aflejret sand. Der er få skjul og spredte områder med sten og gydegrus. De fysiske forhold kunne forbedres ved etablering af sandfang og efterfølgende udlægning af gydegrus og skjulesten.

Der er fundet færre ørredyngel end ved sidste undersøgelse, men produktionen er fortsat så stor, at den opfylder kravet til god økologisk tilstand. En forbedring af de fysiske forhold vil givetvis kunne øge den naturlige produktion.

Stensbæk

Stensbæk er et ganske kort tilløb til Simested Å, der udspringer fra dammen ved Stensbækgård.

Station 29

Gennemsnitsbredde: 0,7 m. Dybde: 5-15 cm. Længde: ca. 0,3 km

Det korte og smalle forløb har stort fald og skjul ved underskårne brinker og nedhængende bredvegetation. Der er partier med gydegrus, men sand er den dominerende bundtype.

Som i de tidligere undersøgelser er der ikke fundet ørred.

Skinderup Bæk

Skinderup Bæk udspringer syd for Lille Torup og løber til Simested Å sydøst for Skinderup. Den øverste del af bækken er rørlagt over en 200 m. lang strækning og gennemløber længere nedstrøms mølledammen ved Skinderup Mølle. Denne del af vandløbet er ikke besøgt.

Længde: ca. 2,0 km

Station 29a-30

Gennemsnitsbredde: 1,6 m. Dybde: 10-40 cm. Længde: ca. 2,0 km

Strækningen nedstrøms Fjelsøvej ved Skinderup Mølle løber som en flot slynget bæk med stort fald og vekslende dybde. Der er oprettet en ny station langs skovvejen nedstrøms Skinderup Mølle (station 29a), hvor bækken er overskygget af elletræer. Her er der gruset-stenet bund og mange skjul ved grødeøer af vandstjerne og underskårne brinker. Trods fine fysiske forhold er der kun fundet ørredyngel i tætheder svarende til ringe økologisk tilstand.

Længere nedstrøms er Skinderup Mølle Dambrug nedlagt siden sidste undersøgelse. Ved Spanggårdsvej har bækken klart vand, stor bredde og sandet bund. Der er betydelig sandvandring og strækningen var på undersøgelsestidspunktet helt tilgroet af brøndkarse. En strækning nedstrøms Spanggårdsvej (station 30) blev ryddet med hjælp fra lokale lystfiskere og viste en strækning med vekslende dybde og gode strømforhold. Der er spredte områder med gydebund, men langt

overvejende sandet bund. Der er behov for flere årlige rydninger af brøndkarsen for at opretholde en strømrørende og etablering af sandfang for at bremse sandvandringen. Etableres der sandfang kan der på strækningen nedstrøms udlægges gydegrus og skjulesten.

Der er fremgang i antallet af ørredyngel, der nu forekommer i tætheder svarende til moderat økologisk tilstand.

Borup Bæk

Borup Bæk udspringer ved Nørredal nord for Skivevej og løber til Simested Å øst for Borup Vandmølle. Den øverste strækning ned til gennemløbet af mølledammen er ikke undersøgt.

Længde: ca. 0,5 km

Station 31

Gennemsnitsbredde: 1,5 m. Dybde: 3-20 cm. Længde: ca. 0,5 km

Ved Borup Vandmølle er bækken opstemmet ved mølledammen, hvor der ikke er mulighed for opstrøms passage. Nedstrøms mølledammen har bækken et bredt sandet forløb overskygget af skov. Der er skjul ved trærødder og nedfaldne grene.

Der blev elfisket opstrøms Boruphedevej (station 31), hvor der blev fundet enkelte ørredyngel i tæthed svarende til dårlig økologisk tilstand. Tætheden af yngel var højere i 2014, men strækningen er nu præget af stor sandvandring og få skjul. Her kunne udlægning af dødt ved og skjulesten være med til at skabe flere skjul og øge den fysiske variation.

Nedstrøms Boruphedevej har bækken et smallere forløb med vekslende bundforhold og flere skjul. Her er der formodentlig en højere tæthed af ørredyngel.

Døstrup Bæk

Bækken udspringer øst for Vebbestrup og gennemløber her flere mindre moser. Den øverste del af vandløbet har et reguleret forløb og ringe vandføring. Siden sidste undersøgelse er Døstrup Bæk ført udenom mølledammen i Døstrup, hvilket har skabt bedre passageforhold for fisk og anden fauna.

Station 32

Gennemsnitsbredde: 0,9 m. Dybde: 2-5 cm. Længde: ca. 1,5 km

Det regulerede forløb fortsætter ned forbi Smedehøjvej (station 32). Strækningen har ringe fald og blød-sandet bund. Vandløbet er her ved tidligere undersøgelser fundet udtørret.

Ikke egnet for ørred med nuværende forhold.

Station 33-34

Gennemsnitsbredde: 1,0 m. Dybde: 1-20 cm. Længde: ca. 3,0 km

Øst for Mosegård (station 33) løber Døstrup Bæk som en lille klarvandet reguleret bæk med jævne strømforhold. De fysiske forhold er langt bedre end ved sidste gennemgang, og der er nu udbredt gydebund og skjul ved sten og nedhængende bredvegetation. Vandføringen er beskedent, og strækningen kan formodentlig sommerudtørre.

Ved Blushøjvej (station 34) er der ringe forhold for ørred. Bortset fra en kort strækning med gruset-stenet bund er strækningen blødbundet og sandet. Der er behov for restaurering og etablering af sandfang for at skabe bedre fysiske forhold.

Der blev i lighed med tidligere ikke fundet ørred.

Station 35

Gennemsnitsbredde: 2,6 m. Dybde: 25-50 cm. Længde: ca. 1,8 km

Videre ned mod Døstrup har bækken et mere bugtet forløb med større bredde og dybde. Vandløbet er undersøgt nedstrøms Finderupvej (station 35). Her løber bækken med klart vand, fint fald og vekslende dybde. Der er stor sandvandring og stedvis blød bund og kun spredte forekomster af gydegrus. Der blev fundet ørredyngel i tætheder svarende til ringe økologisk tilstand samt enkelte ældre fisk.

En større ørredbestand vil kræve etablering af sandfang og efterfølgende udlægning af gydegrus.

Station 35a

Gennemsnitsbredde: 2,1 m. Dybde: 15-40 cm. Længde: ca. 0,4 km

Der er oprettet en ny station opstrøms gangbroen i stryget forbi mølledammen i Døstrup (station 35a). Her løber bækken med frisk-hård strøm og stenet bund. På partier med mindre fald er der lidt gydebund. Der er hurtigstrømmende lavvandede stryg og dybere huller og mange skjul ved sten, vandranunkler og udhængende bredvegetation. Trods nærmest ideelle fysiske forhold blev der kun fundet ørredyngel i tætheder svarende til moderat økologisk tilstand samt enkelte ældre ørred. En mulig forklaring på dette kunne være den høje strømhastighed samt begrænsede gydemuligheder. Der kan suppleres med gydegrus på partier med mindst fald.

Station 36-37

Gennemsnitsbredde: 3,3 m. Dybde: 20-60 cm. Længde: ca. 2,0 km

Ved Døstrupvej (station 36) løber bækken med stor bredde og jævn-god strøm. Der er også her stor sandvandring og meget aflejret sand. Grus og sten forekommer spredt, og sand er den dominerende bundtype. Der er gode skjul langs bredder og i grødeøer, men ellers mangel på skjul. Der blev fundet ørredyngel svarende til moderat økologisk tilstand, men ganske pænt med ældre fisk. En højere yngeltæthed vil kræve, at sandvandringen mindskes, og at der etableres flere skjul.

Længere nedstrøms ligger Døstrup Dambrug, hvor bækken er opstemmet. Passage skal her ske gennem et stryg med stort fald.

Den nederste del af vandløbet har et reguleret forløb ud til udløbet i Simested Å. Ved markoverkørslen bag ejendommen Volstrupvej 10 (station 37) løber Døstrup Bæk med god strøm, klart vand og fine fysiske forhold for ørred. Vekslende dybde og mange skjul giver gode opvækstforhold for yngel og ældre ørred. Trods udbredt gydebund blev der fundet betydeligt færre yngel og ældre ørred sammenlignet med undersøgelsen i 2014. Årsagen til den ringe ørredtæthed kan undre, da vandløbet her burde producere store mængder ørred.

Skørbæk

Vandløbet udspringer sydøst for Døstrup og løber til Simested Å lidt opstrøms Rosbjergvej.

Station 38

Gennemsnitsbredde: 0,9 m. Dybde: 5-15 cm. Længde: ca. 0,5 km

En kortere strækning opstrøms grusvejen syd for Volstrupvej 11 (station 38) har et åbent forløb med

klart vand og sandet-gruset bund. Der er god strøm og egnede forhold for ørred. Strækningen nedstrøms grusvejen er rørlagt over 400 m. ned mod motorvejen.

Stationen er ikke elfisket.

Station 39-40

Gennemsnitsbredde: 2,0 m. Dybde: 10-30 cm. Længde: ca. 0,6 km

Nedstrøms motorvejen gennemløber Skørbæk flere lavvandede små søer. Ved grusvejen nedstrøms søerne (station 39) er der en ganske kort strækning med egnede forhold for ørred. Videre nedstrøms har bækken ringe bundforhold og kraftig grødevækst. Der blev fundet enkelte små regnbueørreder.

Strækningen opstrøms Volstrupvej (station 40) har jævnt fald og ringe fysiske forhold. En kort strækning opstrøms vejbroen har spredte partier med grus, men ellers sandet bund. Der blev fundet en enkelt ældre ørred samt en del små regnbueørreder.

Nedstrøms Volstrupvej ligger Skørbæk Dambrug, hvor bækken er opstemmet uden mulighed for opstrøms passage. Der er behov for at skabe fri passage ved dambruget før der kan etablere sig en ørredbestand i den øvre del af Skørbækken. Etableres der passage kunne den rørlagte strækning opstrøms motorvejen genåbnes.

Station 40a

Gennemsnitsbredde: 1,8 m. Dybde: 20-40 cm. Længde: ca. 0,3 km

De bedste fysiske forhold er fundet på strækningen nedstrøms opstemningen ved Skørbæk Dambrug (station 40a). Her er der frisk strøm og sten og grus i strømrønder mellem mange vandranunkler.

Ved sidste undersøgelse blev der fundet ørredyngel i tætheder der næsten opfyldte kravet til god økologisk tilstand, men ingen ved denne gennemgang. Der blev fundet en del mindre regnbueørreder. Videre ud til udløbet i Simested Å har Skørbæk et mere sandet forløb og mindre fald.

Skærdal Bæk

Skærdal Bæk er et kort tilløb med udløb i Simested Å lige syd for Stenildbro Dambrug. Opstrøms Røjdrupvej får bækken størstedelen af vandføringen fra en større dam. Strækningen ned til Røjdrupvej er ikke undersøgt.

Længde: ca. 1,0 km

Station 41

Gennemsnitsbredde: 1,5 m. Dybde: 5-15 cm. Længde: ca. 0,4 km

Nedstrøms Røjdrupvej (station 41) løber bækken med klart vand, sandet-gruset bund og vekslende dybde. Der er gode strømforhold, men en del aflejret sand og gydebund og enkelte sten i strømrønderne.

Tætheden af ørredyngel er fortsat beskeden svarende til dårlig økologisk tilstand.

Dammen opstrøms Røjdrupvej ser ikke ud til at indgå i dambrugsdriften. For at sikre så stor vandføring som mulig burde der ikke være vandindtag til dammen, så den samlede vandføring i stedet løber i Skærdal Bæk.

Hannerup Bæk

Bækken udspringer syd for Hannerup og løber til Simested Å nord for byen. Den øverste del af vandløbet gennemløber flere opstemmede småsøer, hvor der ikke er opstrøms passage.

Længde: ca. 0,8 km

Station 42

Gennemsnitsbredde: 1,5 m. Dybde: 3-15 cm. Længde: ca. 0,6 km

Vandløbet er elfisket opstrøms Snæbumvej i Hannerup (station 42). Her løber bækken med fint fald og varierende dybde og bredde. Der er egnet gydebund og skjul ved sten og nedhængende bredvegetation.

Forekomsten af ørredyngel opfyldte kravet til god økologisk tilstand i 2014, men er nu halveret, svarende til ringe økologisk tilstand.

Gode adgangsforhold giver mulighed for supplerende udlægning af gydegrus og skjulesten omkring Snæbumvej.

Snæbum Bæk

Gennemsnitsbredde: 0,9 m. Dybde: 5-10 cm. Længde: ca. 2,7 km

Reguleret bæk, der har sit udspring vest for Snæbum og udløb i Simested Å lidt syd for Dyngen.

Station 43

Strækningen omkring Hannerupvej/Hvilsomvej (station 43) har ringe fald og blød-sandet bund. Flere stræk er stærkt tilgroede og forløbet nedstrøms vejbroen fremstod hårdt vedligeholdt. Kort før udløbet i Simested Å er bækken rørlagt over en 20 m. lang strækning.

De ringe fysiske forhold gør Snæbum Bæk uegnet for ørred med nuværende forhold.

Hvam Bæk

Vandløbet udspringer syd for Skærshale og løber til Simested Å nordvest for Gammel Hvam. Den øverste strækning ned til Gammel Viborgvej er ikke besigtiget.

Længde: ca. 0,8 km

Station 44-44a

Gennemsnitsbredde: 1,5 m. Dybde: 3-15 cm. Længde: ca. 2,4 km

Den øverste del af vandløbet har et reguleret forløb nord for Hvam Stationsby og videre ned mod Gammel Hvam. Bag KFF i Hvam Stationsby (station 44) er der sket en markant forbedring af de fysiske forhold sammenlignet med 2014. Der er en del sandvandring, men gydebund i strømrander og på stræk med størst fald. Der er vekslende dybde og gode skjul ved sten, grødeøer og under nedhængende bredvegetation.

Der er fundet flere ørredyngel end ved sidste gennemgang, men tætheden er dog fortsat beskedent, svarende til ringe økologisk tilstand. Etablering af sandfang og efterfølgende supplerende udlægning af gydegrus og skjulesten vil formodentlig kunne give en højere tæthed af ørred.

Det regulerede forløb fortsætter med mod Gammel Hvam, men bækken er på flere stræk ved at gen-danne et svagt bugtet forløb. Der er oprettet en ny station nedstrøms markvejsbroen sydvest for

Bækgårdsvej 17 (station 44a). Her er der jævnt fald og udbredt sandbund, der flere steder er ganske blødbundet. Bækken har et smalt og meget dybt forløb, hvor kreaturer har fri adgang til bækken. Der er betydelig sandvandring og kun ganske små områder med gydegrus. Trods dette er der ganske pænt med ørredyngel, svarende til god økologisk tilstand.

Rørunderføringen under markbroen er sunket og ligger så dybt, at den giver et opstuvet vandspejl og store sandaflejringer. Hegning langs bækken, udvidelse af bundbredden for at mindske vanddybden, samt udplantning af skyggegivende træer, etablering af sandfang og efterfølgende udlægning af skjulesten og gydegrus vil kunne skabe bedre fysiske forhold og en større ørrebestand.

Station 45

Gennemsnitsbredde: 1,2 m. Dybde: 10-40 cm. Længde: ca. 1,0 km

Strækningen nedstrøms Bækgaardsvej (station 45) har stort fald og gode gyde- og opvækstforhold for ørred med mange skjul ved sten, i vandplanter og underskårne brinker. Der er varierende bredde og dybde, og bækken er også her ved at danne et mere buget forløb.

I 2014 blev der fundet ørredyngel svarende til god økologisk tilstand, og ved denne gennemgang er tætheden forbedret, så den opfylder kravet til høj økologisk tilstand.

Passageforholdene ved havedammene opstrøms Hvamvej er ukendt, men bør undersøges, da de højeste tætheder af ørredyngel i Hvam Bæk er fundet på stationen nedstrøms Hvamvej. Ca. 40 m. nedstrøms Bækgaardsvej er der en gammel overgang med 2 brødringe, der ikke længere benyttes. Overgangen kunne fjernes for at undgå, at der her samles grene og drivende grøde.

Tilløb til Simested Å ved Frydenlund

Lille tilløb vest for gården Frydenlund, der er rørlagt ned til 100 m. før udløbet i Simested Å. Vandløbet er ikke tidligere medtaget i denne undersøgelse.

Station 45a

Gennemsnitsbredde: 0,8 m. Dybde: 5-20 cm. Længde: ca. 0,1 km

Det korte åbne løb har gode strømforhold og klart vand. Bunden er overvejende sandet, men med gydebund i strømrander. Vandløbet var på undersøgelsestidspunktet meget tilgroet af dueurtm og der er derfor behov at opretholde en strømrønde for at undgå sandaflejring. De fysiske forhold kan forbedres ved udlægning af gydegrus og skjulesten.

Der blev fundet ørredyngel i tætheder svarende til god økologisk tilstand.

Vestergård Bæk

Lille tilløb til Simested Å vest for Troelstrup. Vandløbet er i de tidligere undersøgelser benævnt "Tilløb fra Vestergård".

Station 46

Gennemsnitsbredde: 0,4 m. Dybde: 2-10 cm. Længde: ca. 0,6 km

Ganske lille bæk med svag-jævn strøm og sandet bund. Vandføringen er så ringe, at der formodentlig forekommer årlig udtørring.

Ikke egnet for ørred med nuværende forhold.

Bilag 1

Oversigt over biotopbedømmelse, befisket areal, fiskearter registreret og bestandstætheden af ørred på befiskede stationer

Bilag 1 (ørred) | Simested Å. Undersøgt i efteråret 2023

Dis	Vs	Vandløb	st#	Position WGS84 UTM32N	Biotop (ørred)			Bredde (m)	Areal (m²)	Antal/100 m²		Antal/100 m		Ål Antal	Andre arter
					Yngel	½-års	1-års			>1-års	Yngel	Ældre	Yngel		
22	4	Simested Å	1	545813,6285891	4	4		2.9	145	34	11	96	30	1	3-pig
22	4	Simested Å	2	545453,6284959	4	4		3.5	175	43	2	148	4	0	3-pig
22	4	Simested Å	3	542478,6281927		3	3	4.5	135	1	1	3	3	0	3-pig, BLamp
22	4	Simested Å	4	542914,6281174	4	4	4	5.5	181	78	3	426	13	1	3-pig
22	4	Simested Å	5	542268,6280251	4	4	4	7.5	60	287	9	2148	65	2	3-pig
22	4	Simested Å	6	541748,6279596	5	5	5	4.5	94	195	7	877	30	2	3-pig, BLamp, Elrit
22	4	Simested Å	7	539705,6280417	4	4	4	7	63	165	2	1153	11	0	3-pig
22	4	Simested Å	8	537414,6281937		3	3	7	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
22	4	Simested Å	9	535957,6282415		3	3	7	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
22	4	Simested Å	10	533190,6283252		3	3	8.5	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
22	4	Simested Å	11	531056,6283117			3	8	64	44	4	348	26	0	3-pig, BLamp, Elrit
22	4	Simested Å	12	529980,6282756	4	4	4	8.5	93	136	8	1151	66	2	3-pig, Elrit
22	4	Simested Å	13	529346,6281422	4	4	4	11.5	195	39	13	440	147	0	3-pig, BLamp, Elrit, HavØ
22	4	Simested Å	14	527944,6278054		4	4	7	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
22	4	Simested Å	15	526473,6275230		4	4	8	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
22	4	Simested Å	16	526581,6274351	4	4	4	12.5	112	25	5	309	54	0	3-pig, BLamp, Elrit, HavØ
22	4	Simested Å	17	526067,6272750			3	8	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
22	4	Simested Å	18	523411,6269806			3	10	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
22	4	Simested Å	19	543930,6284977	4	4		1	50	75	0	74	0	0	3-pig
22	4	Simested Å	20	543875,6284763	3	3		1.3	65	77	0	99	0	0	3-pig
22	4	Simested Å	21	541070,6285199	4	4		0.8	40	69	3	55	2	0	
22	4	Simested Å	22	539051,6284552	3	3		2.4	144	36	7	85	16	1	
22	4	Simested Å	23	538137,6283435	4	4	4	1.4	70	105	18	147	24	0	3-pig
22	4	Simested Å	24a	538163,6283690	4			0.8	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
22	4	Simested Å	24	537457,6282004	5	5	5	2.1	79	150	6	315	11	0	3-pig
22	4	Simested Å	25	533230,6284253	0	0	0	0.9	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
22	4	Simested Å	26	533519,6283514	4	4		1	18	145	0	145	0	0	3-pig
22	4	Simested Å	27	531105,6283515	0	0	0	1	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
22	4	Simested Å	28	528414,6280399	3	3		1.3	65	105	0	136	0	0	3-pig, BLamp
22	4	Simested Å	29a	526396,6276298	4	4	4	1.3	65	23	0	29	0	0	3-pig
22	4	Simested Å	29	528132,6279765	3			0.7	21	0	0	0	0	0	
22	4	Simested Å	30	526914,6275997		4	4	1.9	95	45	2	85	2	1	3-pig, Elrit
22	4	Simested Å	31	525984,6274017	3	3		1.5	75	10	0	14	0	1	3-pig
22	4	Simested Å	32	549055,6285996	0	0	0	0.9	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
22	4	Simested Å	33	548747,6285256	4			0.7	35	0	0	0	0	0	
22	4	Simested Å	34	547812,6284544	2			1.3	65	0	0	0	0	0	9-pig, BLamp
22	4	Simested Å	35a	545916,6283205	5	5	5	2.1	105	48	9	100	19	0	3-pig, 9-pig, BLamp
22	4	Simested Å	35	546409,6283226		3	3	2.6	130	25	9	63	21	0	3-pig
22	4	Simested Å	36	545723,6283093		4	4	3.2	160	39	14	123	42	0	3-pig, BLamp
22	4	Simested Å	37	544478,6283277		4	4	3.4	170	11	2	36	4	0	3-pig, 9-pig, BLamp

Bilag 1 (ørred) | Simested Å. Undersøgt i efteråret 2023

Dis	Vs	Vandløb	st#	Position WGS84 UTM32N	Biotop (ørred)				Bredde (m)	Areal (m²)	Antal/100 m²		Antal/100 m		Ål Antal	Andre arter
					Yngel	½-års	1-års	>1-års			Yngel	Ældre	Yngel	Ældre		
22	4	Simested Å	38	545098,6282104	3	3			0.9	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
22	4	Simested Å	39	544344,6281958		1	1		1.8	54	0	0	0	0	0	3-pig, RegnØ
22	4	Simested Å	40a	543934,6282342		4	4		1.8	90	0	0	0	0	0	3-pig, RegnØ
22	4	Simested Å	40	544098,6282132		2	2		2.3	115	0	2	0	2	0	3-pig, RegnØ
22	4	Simested Å	41	543117,6280787	3	3			1.5	37	7	0	10	0	0	3-pig
22	4	Simested Å	42	541175,6278782	3	3			1.5	75	37	0	54	0	2	3-pig, 9-pig, BLamp
22	4	Simested Å	43	539698,6279495	0	0	0	0	0.9	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
22	4	Simested Å	44a	530433,6280831		3	3		1	50	80	18	80	17	0	3-pig, Elrit
22	4	Simested Å	44	531511,6280214	3	3			0.9	45	39	0	35	0	0	3-pig
22	4	Simested Å	45a	528753,6280178	2				0.8	40	123	0	98	0	0	3-pig
22	4	Simested Å	45	530015,6280970	4	4			1.2	60	178	6	213	6	0	3-pig, BLamp
22	4	Simested Å	46	528387,6277984	0	0	0	0	0.4	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)

Bilag 2

"Ørredindeks" kaldet DFFVø til bedømmelse af fiskebestanden

I september 2015 udsendte Miljøministeriet en bekendtgørelse, der definerer, hvordan vandløbenes fiskebestande fremover skal vurderes i forhold til, om de opfylder kravet om en god økologisk tilstand i de kommende vandområdeplaner og EU's Vandrammedirektiv. Kravene er medtaget i statens Vandområdeplaner for perioden 2015-2021.

Fremover kan der nu anvendes to forskellige fiskeindeks, Dansk Fiskeindeks For Vandløb til en vurdering af fiskebestanden og den fiskeøkologiske tilstand:

- DFFVa, der beskriver artssammensætningen i vandløbet, men ikke kan anvendes til at vurdere, om den naturlige bestand af f.eks. ørred og laks er på et naturligt niveau, målt i antal.
- DFFVø, der anvendes til at vurdere, om den naturlige bestand af ørred og laks er på et tilfredsstillende niveau, målt i antal. Indekset, der bl.a. bygger på DTU Aquas data fra undersøgelser af danske bestande af ørred og laks gennem årtier, er beregnet på den naturlige bestand af ørredyngel. Derfor kan DTU Aquas data over yngeltætheder, fra Planerne for Fiskepleje, direkte bruges til en beregning af DFFVø.

Det nye indeks DFFVø kaldes også for "Ørredindekset" og anvendes i DTU Aquas Planer for Fiskepleje. Ørredbestanden bliver som hidtil beregnet som antal ½-års ørred og antal ældre ørred pr. 100 m² vandløbsbund for de vandløb, der har en bredde på under to meter. Det nye er, at bestanden nu bliver opgjort som antal pr. 100 løbende meter vandløb, hvis vandløbet er mindst to meter bredt. Det skyldes, at i små vandløb kan hele arealet være egnet for yngel, mens der i de brede vandløb kan være områder som er uegnet for yngel.

Kravene til ørredbestanden i et gydevandløb er defineret i ørredindekset DFFVø og vist i tabellen herunder.

I naturlige gydevandløb for ørred skal den økologiske tilstand som minimum være vurderet som god for at opfylde vandområdeplanernes kvalitetskrav.

DTU Aqua har på den baggrund udarbejdet et digitalt kort over de naturlige ørred- og laksebestande fra gydning, bedømt i forhold til DFFVø, som kan findes her: kort.fiskepleje.dk

Den fiskeøkologiske tilstand af et gydevandløb for ørred kan i forhold til ørredindekset DFFVø beskrives ud fra bestanden af ½-års ørredyngel. Bestanden bør normalt leve op til kravene for god økologisk tilstand. Hvis der gyder laks i vandløbet, medregnes antal ½-års lakseyngel, idet de to arter stort set stiller de samme krav til vandløbets miljøtilstand.

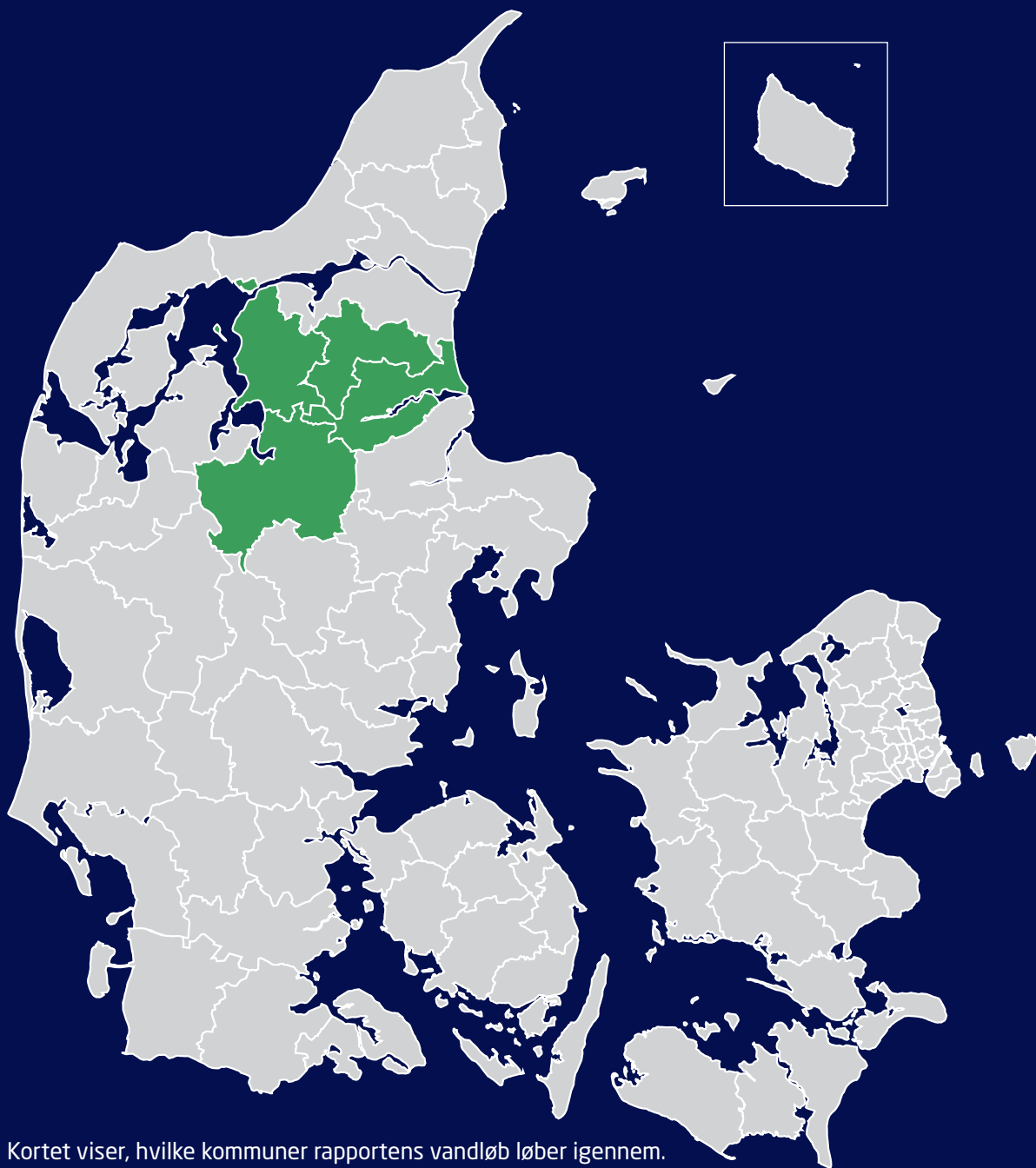
Økologisk tilstand	Vandløb med en bredde under 2 m	Vandløb med en bredde på 2 m og derover
	Antal ½-års yngel pr. 100 m ² vandløbsbund	Antal ½-års yngel pr. 100 m vandløb
Høj	Over 130	Over 250
God	80-130	150-250
Moderat	40-79	100-149
Ringe	10-39	30-99
Dårlig	0-9	0-29

2023

- Nr. 93 Plan for fiskepleje i bornholmske vandløb / *Michael Kaczor Holm*
- Nr. 94 Plan for fiskepleje i vandløb til Karrebæksminde Bugt / *Andreas Svarer*
- Nr. 95 Plan for fiskepleje i mindre tilløb til Kolding Fjord / *Henrik Dalby Ravn*
- Nr. 96 Plan for fiskepleje i mindre vandløb mellem Kalø Vig (inkl.) og Randers Fjord / *Jørgen Skole Mikkelsen*
- Nr. 97 Plan for fiskepleje i Voer Å / *Jørgen Skole Mikkelsen og Andreas Svarer*
- Nr. 98 Plan for fiskepleje i Binderup Å / *Andreas Svarer*
- Nr. 99 Plan for fiskepleje i Bjørnsholm Å / *Hans-Jørn Aggerholm Christensen*
- Nr. 100 Plan for fiskepleje Brede Å / *Hans-Jørn Aggerholm Christensen*
- Nr. 101 Plan for fiskepleje i Brøns Å / *Hans-Jørn Aggerholm Christensen*

2024

- Nr. 102 Plan for fiskepleje i sjællandske vandløb med udløb i det sydlige Kattegat og Storebælt / *Michael Kaczor Holm*
- Nr. 103 Plan for fiskepleje i Sneum Å / *Hans-Jørn Aggerholm Christensen*
- Nr. 104 Plan for fiskepleje i tilløb til Roskilde Fjord / *Andreas Svarer*
- Nr. 105 Plan for fiskepleje i tilløb til Isefjorden / *Michael Kaczor Holm*
- Nr. 106 Plan for fiskepleje i Simested Å / *Hans-Jørn Aggerholm Christensen*
- Nr. 107 Plan for fiskepleje i Vejle Å / *Jeppe Jørgensen*
- Nr. 108 Plan for fiskepleje i tilløb til Køge Bugt / *Jørgen Skole Mikkelsen*
- Nr. 109 Plan for fiskepleje i sjællandske vandløb med udløb i Kattegat og Øresund / *Andreas Svarer*

Kortet viser, hvilke kommuner rapportens vandløb løber igennem.

Danmarks
Tekniske
Universitet

DTU Aqua
Vejløsvej 39
8600 Silkeborg

www.aqua.dtu.dk

Find andre
Planer for fiskepleje
fiskepleje.dk/planer-for-fiskepleje